

Stichting Ter Navolging Tiel

www.ternavolgingtiel.nl / info@ternavolgingtiel.nl
[Facebook pagina 'Ter Navolging Tiel'](#)

NIEUWSBRIEF MAART 2018

Beste mede – Navolger'!

Met het lengen van de dagen en het stijgen van de temperaturen begint het bij velen weer te kriebelen en krijgt men weer zin om naar buiten te gaan!

Dat kan bij onze Stichting in het kader van **NL DOET**, ondersteund door het

Oranjefonds, op **vrijdag 15 maart** en **zaterdag 16 maart**,

op beide dagen tussen **10 en 16 uur!**

NLDOET

Aanmelden: via de website van het Oranjefonds:

NL DOET	->
Zoekt u een klus in uw gemeente?	->
Tiel	->
Soort Klus	->
Opknappen	->
Dag	->
<u>Vrijdag</u>	->
In oude luister herstellen Joodse begraafplaats	->
Meld je aan	
<u>Zaterdag</u>	->
Ter Navolging in oude luister herstellen	->
Meld je aan	

of via ons mailadres info@ternavolgingtiel.nl
waarna wij zorgen voor de aanmelding

Vrijdag 15 maart   10 – 16 uur   Joodse Begraafplaats

Tijdens NL DOET 2018 een stevige slag gemaakt op weg naar een nieuwe presentatie in het zowel aan de buiten- als aan de binnenkant geheel te herstellen Metaheerhuisje (ook wel Metaheirhuisje of Metaarhuisje genoemd).

Op NL DOET werden tal van objecten geconserveerd en werden vele bakken puin en bouwafval van de zolder gehaald. In de maanden daarna werd de binnenkant aangepakt en werden de authentieke kleurstellingen teruggebracht. Daarop willen in 2019 gaan voortborduren!

Oorspronkelijk was het Metaheirhuisje bestemd voor het uitvoeren van de rituele reiniging van een overledene én het vertrekpunt voor de begrafenis. In Tiel heeft het huisje nu vooral de functie gekregen van expositieruimte en gedenkplaats.

Op de uit 1827 daterende Joodse begraafplaats is altijd van alles te doen. Dit keer komt het accent te liggen op het aanpakken van de begraafplaats zelf.

Op het programma staan o.a.:

- a) Tegels pad vrijmaken van gras
- b) Naar rechts verplaatsen 1e steen Synagoge en voorzien van een doorzichtig plastic omhulsel tegen de luchtvervuiling
- c) Onkruid weghalen, vooral rond de stèles en in grafperken
- d) Grond langs de muur en elders onkruidvrij maken en gras bijzaaien
- e) Het binnen én buiten schoonmaken van het metaheirhuisje
- f) Het snoeien van de Flier (andere kant muur)
- g) Het sterk terugsnoeien van het groen aan de westkant van het lange pad
- h) Het waar nodig weghalen van klimop, ook langs het pad
- i) Het aanpassen van de expositie (nummeren objecten en toelichting)
- j) Het nummeren van de paden op het A-gedeelte
- k) Het zwarten van enkele nog niet gezwarte teksten en symbolen op de stèles
- l) Waar nodig dichten van scheurtjes in stèles

Een paar **spelregels** op (alle) Joodse begraafplaatsen

- Mannen moeten hun hoofd bedekt hebben (pet, muts of hoed of .....
- Op de begraafplaats mogen geen eten en drank genuttigd worden
- Geen muziek
- Geen 'lawaai'

De stichting zorgt op het pad voor het metaheirhuisje voor koffie, thee en een eenvoudige edoch voedzame lunch.

Zaterdag 16 maart

10 – 16 uur

Ter Navolging

Al sinds 1998 zet de stichting zich in voor het in oude luister herstellen van deze uit 1786 daterende begraafplaats. Sinds enkele jaren óók in het teken van NL DOET! Inmiddels zijn vrijwel alle grafkelders hersteld en zijn tientallen grafzerken gered van verder verval (breuk, verder wegzakken e.d.). Inmiddels zijn ook (bijna) alle grafmonumenten, waar dat op van toepassing is, voorzien van paaltjes en kettingen.

Michiel van Luijn, van **Van Luijn Natuursteen**, heeft ook dit jaar zijn medewerking, inclusief materieel en materiaal, toegezegd. Daardoor kan het herstel van enkele zerken met voortvarendheid worden aangepakt.

Een echte uitdaging voor 'de sterke mannen 'n vrouwen'!

O.a. de volgende 'werkzaamheden' staan op het programma.

- a) Het herstellen van verschillende grafmonumenten o.l.v. Michiel van Luijn
- b) Grondaanvulling vanuit het depot naar de noordoosthoek
- c) Reinigen grafperken en zerken
- d) Kettingen herstellen
- e) Klimop en hедера langs het hek verzorgen
- f) Grafperken onkruidvrij maken
- g) Opschot van stammen halen
- h) Schoonmaken
  - a. Baarhuisje (buiten en binnen)
  - b. Poort
  - c. Informatiebord
  - d. Hek
- i) Registreren wat er aan materialen is, waar wat staat en dat op lijst zetten

De stichting zorgt voor koffie, thee en een eenvoudige edoch voedzame lunch.

NL15 ABNA0507635434 t.n.v. Ter Navolging Tiel.

Omdat onze stichting de **Culturele ANBI status** bezit kunt u uw gift bij het indienen van uw inkomstenbelasting voor **125%** aftrekken.

Een fiscaal nog meer voordelige constructie is het doen van een gift over meerdere jaren. Zie daarvoor de website van de Belastingdienst.

Onze stichting ontvangt géén structurele subsidies en financiert haar activiteiten op basis van donaties en giften én de 'Ter Navolging opslag' op de normale begraafarieven van de gemeente Tiel. Deze opslag komt geheel ten goede aan het door de stichting verzorgde herstel van grafmonumenten.

Programma 2019

<u>Ter Navolging =</u>			<u>TN</u>	<u>JB = Joodse begraafplaats</u>
1. Woensdag	13 maart	10 – 12 uur	TN	Klusochtend
2. Vrijdag	15 maart	10 – 16 uur		JB NL DOET
3. Zaterdag	16 maart	10 - 16 uur	TN	NL DOET
4. Woensdag	10 april	10 – 12 uur	TN	Klusochtend
5. Woensdag	8 mei	10 – 12 uur	TN	Klusochtend
6. Zondag	26 mei	12 – 17 uur	TN	Weekend van de
			JB	Begraafplaats
7. Woensdag	12 juni	10 – 12 uur	TN	Klusochtend
8. Woensdag	10 juli	10 - 12 uur	TN	Klusochtend
9. Woensdag	14 aug.	10 – 12 uur	TN	Klusochtend
10. Woensdag	11 sept.	10 – 12 uur	TN	Klusochtend
11. Zondag	15 sept.	12 – 17 uur	TN	JB Open Monumentendag
12. Zaterdag	28 sept.	11 – 16 uur	TN	Burendag
13. Woensdag	9 okt.	10 – 12 uur	TN	Klusochtend
14. Zaterdag	2 nov.	19.00 uur	TN	Ter Nagedachtenis

Naast het hek van Ter Navolging is te zien dat Ter Navolging een Rijksmonument is én dat de Stichting in 2018 de Gouden Terebinth heeft gewonnen!

Actueel

Onze facebookpagina en onze website

U kunt onze activiteiten volgen via onze **facebookpagina** en via onze **website!**

Bomen hebben nu een naam!

Veel bezoekers vragen naar de namen van de prachtige monumentale bomen die Ter Navolging sieren. Naar een idee van De Nieuwe Ooster (Amsterdam), een van onze 'partners', heeft onze vrijwilliger Gerard ze ontwikkeld en samen met zijn kleinzonen op een zodanige manier aan de bomen gehangen dat deze niet beschadigd worden.

Onze Gouden Treurwilg verplaatst

Onze in 2016 gewonnen 'Gouden Treurwilg' (onze troostprijs tijdens de competitie De Gouden Terebinth van dat jaar) is, in overleg met de gemeente Tiel, binnen de hekken verplaatst naar de hoek van de Lingedijk en de Stationsweg. Als hij is uitgegroeid vervangt hij een op de hoek (buiten het hek) in januari 2018 omgewaaide boom.

Zilver poetsen

Op dinsdag 15 januari 2019 hebben expert - zilversmid Sharon Manassen, haar oom Ben Manassen, conservator Lisette le Blanc van het Museum en vrijwilligers van het Museum en onze stichting letterlijk de handen uit de mouwen gestoken. Onder leiding van Sharon zijn de **zilveren objecten** uit de z.g. 'Joodse Hoek' (een tweetal vitrines) **gepoetst** om daarna te worden herplaatst. Van deze 'operatie' is een verslag verschenen op www.detielenaar.nl met foto's van Jan Bouwhuis en tekst van Bert Leenders. Het is de eerste stap die wordt vervolgd door een paar andere: het verzorgen van een betere toelichting bij de vitrines (in de afrondingsfase) en ten slotte het herstel van enkele objecten.

Brochure over de Jodenvervolging

De stichting heeft van het **Burgerweeshuis** in Tiel een bijdrage ontvangen om te koken tot een heruitgave van de **brochure** over 'Stolpersteine' in en het Joodse verleden van Tiel. Van deze gelegenheid is gebruik gemaakt de inhoud te actualiseren. Het is de opzet dat de brochure begin mei 2019 verschijnt.

Exposities

De expositie over het Joodse verleden in Tiel in het Metaheirhuisje op de Joodse begraafplaats en die over Ter Navolging in het baarhuisje worden geactualiseerd en uitgebreid. Dat is mogelijk dankzij verschillende beschikbaar gestelde documenten en giften.

Bezoek aan de Joodse begraafplaats

De Joodse begraafplaats is normaliter gesloten. Als u daaraan een bezoek wilt brengen kunt u een afspraak maken met de secretaris van de stichting, bereikbaar via info@ternavolgingtiel.nl of 06 53 84 81 85.